

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 12CoP/73/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6422203083
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:6422203083.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a Mgr. Petra Straku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: W. S., nar. XX.XX.XXXX a O. S., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u otca, zastúpené: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov matky: Z. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom ul. T. V. XXX/XX, XXX XX G., zastúpená splnomocnenou zástupkyňou: Mgr. et Mgr. Lívia Šouc Kostová, advokátka so sídlom A. W. X, XXX XX R. D. C. a otca: H. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX, XXX XX G., zastúpeného splnomocneným zástupcom: Advokátska kancelária Dobiš s.r.o., so sídlom Námestie Matice slovenskej 409/6, 965 01 Žiar nad Hronom, IČO: 36 857 327, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní matky detí proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 25P/151/2022-98 zo dňa 20. apríla 2023, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žiar nad Hronom ak súd prvej inštancie (ďalej aj ako „okresný súd“) rozsudkom č. k. 25P/151/2022-98 zo dňa 20.04.2023 rozhodol tak, že I. Súd návrh navrhovateľky zamietla. II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1 Rozhodnutie odôvodnil tým, že podaným návrhom došlým dňa 28.10.2022 sa matka detí domáhala, aby súd rozhodol o zmene doterajšej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom tak, že maloleté deti budú odňaté z osobnej starostlivosti otca a budú zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá bude realizovaná v týždňových intervaloch od pondelka od 17.00 hod. do pondelka nasledujúceho týždňa do 17.00 hod. a počas vianočných sviatkov v jej prípade nepárny kalendárny rok od 24.12. od 09.00 hod. do 25.12. do 10.00 hod. v nepárny kalendárny rok od 31.12. od 09.00 hod. do 01.01 nasledujúceho párneho kalendárneho roka do 10.00 hod. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti nežiadala výživné určovať. Podľa matky detí dôvody pre ktoré maloleté deti bol v r. 2020 zverené do osobnej starostlivosti otca (najmä neschopnosť rodičov konštruktívne spolu komunikovať a ďalšie riziká v jej výchovnom prostredí a spôsobe života) pominuli. Žije riadnym a usporiadaným spôsobom života, je zamestnaná. Vyživovaciu povinnosť k deťom si plní i nad rámec. V záujme detí sa s otcom vie dohodnúť na dlhšom stretávaní s deťmi, ktoré prebieha v jej domácnosti. V súčasnosti majú deti kladný vzťah k obidvom rodičom. Nariadeniu striedavej osobnej starostlivosti jednoznačne nahráva krátka vzdialenosť medzi bydliskami rodičov detí (7 km). Otec detí uviedol, že sa nebráni postupnému rozšíreniu styku, avšak v súčasnej dobe je zo správania matky zrejmé, že nedokáže zabezpečiť deťom stabilné a harmonické prostredie. Mal za to, že striedavá osobná starostlivosť odporuje záujmom maloletých detí a za súčasných skutkových okolností je pre zdravý vývin maloletých detí nevyhovujúca.

1.2 Pri rozhodovaní súd vychádzal z ustanovení § 36 ods. 1, § 24 ods. 2, 4, § 25 ods. 1, 2, § 26, § 43 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Po vykonanom dokazovaní vyvodil záver, že návrh matky na zmenu zverenia maloletých detí z výlučnej starostlivosti otca do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov považuje za nedôvodný, vzhľadom na nepreukázanie zmeny pomerov, a preto jej návrh zamietol. V prvom rade konštatoval, že hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Z predchádzajúceho rozhodnutia Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 26P/187/2018-249 zo dňa 13.01.2020 a č. k. 28P/16/2021-50 zo dňa 10.08.2021 súd zistil, že v tomto konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, dospelých a poradenská psychológia. Znalec neodporučil striedavú osobnú starostlivosť o maloleté deti, trval na tom, aby boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca. Uviedol, že obaja rodičia majú pozitívny osobnostný potenciál pre výchovu svojich maloletých detí, ale boli zistené aj viaceré riziká. Otca možno aktuálne považovať za vhodnejšiu osobu na zabezpečovanie osobnej starostlivosti o maloleté deti, hlavne preto, že mu vo výchove a starostlivosti o maloleté deti pomáhajú jeho rodičia. Matka je celkovo s menšími rizikami v porovnaní s otcom, ale má nedoriešený prípad nájdenia drog políciou v jej domácnosti, naďalej pokračuje potreba testovania neprítomnosti drog v jej tele, jej najmladšie dieťa je v dočasnej náhradnej starostlivosti a doba zamestnanosti u nej bola krátka, aby bolo možné objektívne hodnotiť jej zamestnaneckú stabilitu. Zo strany matky detí išlo o zľahčovanie situácie s tým, že je trestne stíhaná za drogy, pričom nad svojim konaním sa vôbec nezamýšľala a neuviedla si túto situáciu, ktorej potencióálne vystavuje maloleté deti. Napriek tomu nie je namieste brániť styk matky s deťmi, ktoré ju majú radi. Zo záverov znaleckého posudku mal súd ďalej preukázané, že citový vzťah oboch rodičov k maloletým deťom bol porovnateľne pozitívny (maloletý W. vyjadril túžbu po živote v kompletnej rodine s obidvoma rodičmi, u maloletého O. bol vzťah k svojimi rodičom oslabený, vyjadril sa, že chce bývať s mamou kvôli hračkám a sladkostiam). Rodičia sa nedokážu zhodnúť na podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí, ich komunikácia je nedostatočná a nekonštruktívna, vzájomne si spochybňujú svojej osobné vlastnosti a rodičovské kompetencie. Podľa znalca striedavá osobná starostlivosť by mala pozitívny vplyv na psychický vývoj detí len v prípade, že by rodičia úspešne absolvovali kurz rodičovskej terapie a poradenstva so silnou individuálnou zložkou, ktorou by zlepšili svoje rodičovské kompetencie, minimalizovali by riziká vyplývajúce z anamnézy a osobnostných vlastností a stali by sa tak zodpovednejšími. Ďalej mal súd zo správy kolízneho opatrovníka zistené, že maloleté deti sa nachádzajú u otca od marca 2019, pričom so starostlivosťou o ne mu vypomáhajú rodičia, s ktorými žije v spoločnej domácnosti. Deťom v styku s matkou nebráni, má záujem, aby sa stretávali. Matka sa podľa vyjadrenia otca nezúčastňovala podujatí a besiedok v škole či v škôlke, i keď sa s matkou pôvodne dohodli, že na školské podujatia pôdu spolu. Nakoľko doposiaľ trestné konania vedené proti matke detí neboli ukončené, je možné u nej konštatovať, že sú u nej naďalej riziká spojené so spôsobom jej života, keďže v minulosti bolo potvrdené užitie omamných a psychotropných látok a takéto látky tiež boli zaistené políciou v mieste jej bydliska. V rámci pohovoru sa maloletý W. vyjadril, že chce bývať u otca a maloletej O. na pohovore uviedol, že chce bývať u matky. Z hľadiska vyjadrení maloletých detí na referáte poradensko-psychologických služieb považoval súd za nutné uviesť, tak ako už konštatoval v čase posledného rozhodovania, že je potrebné rozlišovať medzi názorom dieťaťa a jeho želaniami. Maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, názoru dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúceho jeho veku a rozumovej vyspelosti s poukazom na ust. § 43 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa súdu vo všeobecnosti možno za vek odkedy je dieťa zo psychologického hľadiska schopné samostatne sa vyjadrovať a formulovať svoje vlastné názory považovať vekovú hranicu okolo 12 rokov. Keďže maloleté deti ani v tomto konaní nedosiahli túto vekovú hranicu, mal súd za to, že ešte neboli spôsobilé a kompetentné posúdiť, čo je pre ich vývin a budúcnosť najlepšie. Z uvedeného dôvodu súd návrhu matky na ich vypočutie pred súdom nevyhovel a navyše ich názor bol viackrát zisťovaný na referáte poradensko-psychologických služieb. V súvislosti s názorom maloletých detí vzal do úvahy, že prejavovaný názor dieťaťa nie vždy plne korešponduje s jeho najlepším záujmom a názor dieťaťa nemôže byť nadradený kritériu najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Súd však bol povinný prihliadnúť na postoje maloletého a považovať ich za akési usmernenie pri rozhodovaní vo veciach starostlivosti o maloletých, aj keď nie je názorom dieťaťa viazaný, čo bolo v tomto konkrétnom prípade. Ďalej konštatoval, že i napriek nariadenému výchovnému opatreniu v pôvodnom rozsudku uloženému vo forme povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu na

referáte poradensko-psychologických služieb nedošlo u rodičov k zlepšeniu ich vzájomného správania, rodičia nedokážu spolu riadne komunikovať, čo vyplynulo z ich prednesov na pojednávaní. Za daného stavu súd nemohol považovať za kvalifikovanú zmenu nespokojnosť jedného z rodičov s pôvodným rozhodnutím, keďže súdne rozhodnutie predpokladá istú stabilitu a trvácnosť a to jednak u rodičov ako aj u maloletých detí. Dôvody, ktorými matka argumentovala nepotvrdili nevhodnosť výlučnej starostlivosti otca o maloleté deti, ale neschopnosť rodičov navzájom komunikovať. Medzi rodičmi panuje určité napätie, ich vzájomný vzťah nie je ideálny, čo bolo zrejmé aj z ich prejavov na pojednávaní. Na schopnosti komunikovať treba naďalej pracovať, ich komunikáciu zlepšovať za predpokladu, že zainteresované strany majú o to záujem, čo podľa názoru súdu absentuje. Keďže zainteresované strany neprejavili záujem naďalej sa podrobiť poradenskému procesu, mal za to, že nedošlo preukázateľne k zmene pomerov a i z tohto dôvodu návrh matky na zmenu zverenia zamietol. Aj čo sa týka komunikácie so školou absentuje v tejto časti zmena pomerov na strane matky od posledného rozhodovania súdu.

1.3 Z dôvodu, že súd zamietol návrh matky na zmenu zverenia maloletých detí z výlučnej starostlivosti otca do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, zamietol aj návrh matky, ktorý z rodičov bude zabezpečovať osobnú starostlivosť počas zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov počas navrhovaných týždňov v kalendárnom roku a počas vianočných sviatkov, na ktorej úprave sa rodičia doposiaľ vedeli dohodnúť. Zamietol aj navrhovaný výrok, že obaja rodičia budú oprávnení a povinní maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok a výrok, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov súd výživné na maloleté deti neurčí.

1.4 O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 52 CMP tak, že účastníkom nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania.

2. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie zo dňa 23.5.2023 matka detí prostredníctvom splnomocneného zástupcu a to v celom rozsahu. Žiadala, aby odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. a/, b/, c/ zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ rozsudok súdu prvej inštancie v ňou napadnutých výrokoch zrušil a vec súdu prvej inštancie vrátil na ďalšie konanie alebo aby postupom podľa § 388 CSP rozsudok v ňou napadnutých výrokoch zmenil podľa jej návrhu, ktorý je identický s návrhom zo dňa 28.10.2022.

2.1 Nestotožnila sa s názorom súdu, považovala ho za nesprávny, nelogický a naďalej zastávala názor, že k zmene pomerov došlo tak na strane maloletých detí, ako aj na strane rodičov. Podľa nej súd mal primárne skúmať prítomnosť tejto zmeny vyžadovanej ustanovením § 26 Zákona o rodine, jej intenzitu oproti pôvodnému stavu a až následne by mal viesť dokazovanie o novom návrhu, čo však neučinil.

2.2 Matka detí uviedla, že zmenu pomerov na svojej strane preukázala tým, že v súčasnej dobe žije riadnym a usporiadaným spôsobom života, nedopustila sa žiadneho protiprávneho konania, omamné a psychotropné látky neužíva, má stabilitu a istotu dlhodobého zamestnania. Rovnako tak sa súd nevysporiadal ani so zmenou pomerov na strane otca, ktorá bola v konaní preukázaná a ktorú možno ustáliť tak, že tento je pracovne vyťažený, prevažnú časť starostlivosti a výchovy o maloleté deti zabezpečuje jeho matka, otec ako preferenčný rodič opakovane, bezdôvodne a úmyselne jej bráni v styku s maloletými deťmi, programuje výchovu maloletých detí a boli u neho zistené výchovné riziká, je osobnostne a rodičovsky nezrelý. Zmena pomerov nastala aj na strane maloletých detí, ktoré prejavili názor, že majú záujem o striedavú osobnú starostlivosť. Pokiaľ ide o kvalitu komunikácie medzi ňou a otcom matka detí uviedla, že aj v tomto smere došlo k zmene pomerov. S otcom do podania návrhu v tomto konaní konštruktívne komunikovala ohľadom všetkých otázok týkajúcich sa maloletých detí. Naštrbená komunikácia nastala až podaním návrhu na zmenu starostlivosti o maloleté deti, ktorú zmenu považuje výslovne zo strany otca za účelovú. Z takto ustálenou zmenou pomerov sa konajúci súd žiadnym spôsobom nevysporiadal, kvalifikovane neskúmal jej prítomnosť a intenzitu. Automaticky len odkázal a prevzal v odôvodnení napadnutého rozsudku závery znaleckého posudku, ktorý bol vyhotovený v pôvodnom konaní, pričom tento nekonfrontoval s aktuálnym stavom. Súd za týmto účelom nevykonával ňou navrhované znalecké dokazovanie. K dôvodu pre nevyhovenie jej dôkazného návrhu sa nevyjadril.

2.3 V bode V. odvolania označenom „Predpoklady pre určenie striedavej osobnej starostlivosti“ matka detí vytýkala súdu s poukazom na ustanovenie § 62 CMP nedostatočne skúmal hmotnoprávne predpoklady nevyhnutné pre realizovanie striedavej osobnej starostlivosti. Mala za to, že na realizáciu striedavej osobnej starostlivosti sú splnené všetky podmienky, nakoľko 1. má zabezpečený stály príjem keďže je zamestnaná v spoločnosti Dobrota a.s. na pozícii vedúca operátorov strojov, kde dosahuje príjem 800,- eur mesačne, 2. je nájomkyňou mestského dvojizbového bytu, vie svojim maloletým deťom zabezpečiť priestor pre ich rozvoj a to aj vďaka tomu, že maloleté deti majú u nej vlastnú detskú izbu,

3. je schopná postarať sa o maloleté deti po všetkých stránkach, vie variť, prať, zvláda celkový chod domácnosti, vrátane nákupov a upratovania a je samostatná, keď sú maloleté deti s ňou, tak ich berie na výlety a prechádzky so psom, 4. má s maloletými deťmi vybudovaný pevný a dôverný vzťah a maloleté deti sa vždy tešia na spoločne strávený čas s ňou, 5. maloleté deti sú staršie a jej osoba bude v ich živote zohrávať čím ďalej dôležitejšiu úlohu, 6. striedavej osobnej starostlivosti nebráni ani vzdialenosť bydlísk rodičov.

2.4 Následne matka detí poukázala na súdne rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, z ktorých je podľa nej zrejmé, že ustálená rozhodovacia prax je toho názoru, že ak sú splnené podmienky pre zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, tak by mal súd takémuto návrhu vyhovieť. Ďalej súd nerešpektoval ust. § 217 ods. 1 CSP, podľa ktorého pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia keď v bode 43. odôvodnenia rozsudku uviedol: „Keďže doposiaľ trestné konania vedené proti matke maloletých detí neboli ukončené je možné u matky konštatovať, že sú u nej naďalej riziká spojené so spôsobom jej života, keďže v minulosti bolo potvrdené užitie omamných a psychotropných látok a takéto látky boli zaistené políciou v mieste jej bydliska“. V zmysle vyššie uvedeného považovala za nevyhnutné poukázať na trestnoprávnu zásadu „presumpcie neviny“, v zmysle ktorej sa na obvinenú, resp. obžalovanú hľadí ako na nevinnú a to až do doby vynesenia odsudzujúceho rozsudku. Okrem toho aj na to, že jej spôsob života sa rapídne zmenil, čoho dôkazom je viacero náhodných kontrol vykonávaných u jej osoby za účelom zistenia užívania návykových látok, z čoho všetky tieto kontroly boli negatívne. Ona žije v súčasnosti usporiadaným životom a má všetky potrebné predpoklady na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti. Za potrebné považovala upozorniť na tú skutočnosť, že otec detí sa väčšinu času zdržiava v zahraničí, v dôsledku čoho starostlivosť o maloleté deti zabezpečujú rodičia otca.

2.5 Ohľadom tvrdenia súdu, že maloleté deti v konaní nedosiahli vekovú hranicu (12 rokov) v dôsledku čoho súd usudzoval, že maloleté deti nie sú schopné a kompetentné posúdiť, čo je pre ne najlepšie uviedla, že opätovne poukazuje na Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 23.02.2010 sp. zn. III. ÚS 1206/09. Okrem toho poukázala na to, že ona mala záujem absolvovať rodičovskú terapiu ale otec detí nemal záujem sa tejto zúčastňovať.

2.6 V rámci bodu VI. označeného „Vady napadnutého rozsudku“ bola matka detí toho názoru, že súd prvej inštancie neuviedol žiadnu relevantnú právnu argumentáciu, na základe ktorej by bolo možné jeho rozhodnutie považovať za zrozumiteľné, preskúmateľné, presvedčivé a riadne odôvodnené. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj celý postup súdu prvej inštancie v prejednávanej právnej veci (a to vo vzťahu k ňou napadnutým výrokom) považovala napadnuté rozhodnutie, a to vo vzťahu k ňou napadnutým výrokom za arbitrárne. V tejto súvislosti za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie je treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia.

3. Kolízny opatrovník detí vo vyjadrení zo dňa 29.05.2023 uviedol, že rozhodnutie súdu, ktorým návrh matky detí na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom zamietol, a teda maloleté deti aj naďalej ponechal v osobnej starostlivosti otca je z jeho pohľadu v súčasnej dobe v najlepšom záujme maloletých detí. Pri sociálnych šetreniach neboli zistené žiadne závažné nedostatky v starostlivosti otca o maloleté deti. Tento zabezpečuje starostlivosť o maloletých už viac ako 4 roky, pričom matka to do podania návrhu akceptovala, starostlivosť otca o maloleté deti a jeho výchovu nespochybňovala. Otcovi vzhľadom k jeho pracovnej činnosti s osobnou starostlivosťou o maloleté deti pomáhajú starí rodičia, avšak z toho nemožno vyvodiť, že by otec starostlivosť o maloleté deti nezvládal alebo zanedbával, práve naopak. Obidve deti majú zabezpečenú riadnu zdravotnú starostlivosť ako aj pravidelnú školskú dochádzku. Otec matke v styku s maloletými deťmi nebráni, po vzájomnej dohode medzi rodičmi sa matka s nimi stretáva aj nad rámec súdom určeného styku. Čo sa týka striedavej osobnej starostlivosti prekážku on vidí najmä na strane matky, proti ktorej sa v súčasnosti vedie trestné stíhanie v súvislosti s prechovávaním psychotropných a omamných látok, čo z jeho pohľadu môže ohrozovať zdravý psychický ako aj mravný vývoj maloletých detí. Kolízny opatrovník detí preto trval na všetkých jeho vyjadreniach uvedených v správe zo dňa 13.12.2022, ako aj vyjadreniach na súdnom pojednávaní zo dňa 20.04.2023 a v súčasnej dobe navrhol potvrdiť rozsudok prvostupňového súdu.

4. Otec detí sa k odvolaniu matky detí písomne nevyjadril.

5. Matka detí ani otec detí sa nevyjadrili k vyjadreniu kolízneho opatrovníka detí.

6. Krajský súd ako súd odvolací Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP, § 34 ods. 1 „CSP“, § 3 ods. 5 písm. a/ CMP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, účastníkom konania (§

362, § 359 CSP, § 7 CMP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP) s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) z nasledovných dôvodov:

7. Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh matky detí na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ktorá žiadala maloleté deti zveriť do striedavej osobnej starostlivosti v týždňových intervaloch a počas vianočných sviatkov.

8. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

9. Úprava v ustanovení § 26 Zákona o rodine obsahovo vychádza zo skutočnosti, že ak by sa v čase po rozhodnutí o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohode rodičov o výkone rodičovských práv a povinností zmenili pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť toto rozhodnutie alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností. Zmena pomerov môže zahŕňať tak zmenu pomerov na strane niektorého z rodičov (strata zamestnania, závažné ochorenie a pod.), ako aj zmenu pomerov na strane dieťaťa, najmä jeho potrieb (vek, štúdium, zdravotný stav a pod.).

10. Zákon však pod pojmom zmena pomerov rozumie len zmenu podstatnú a závažnú, nie zmeny krátkodobého charakteru. Malo byť ísť o podstatné zmeny v týchto skutočnostiach, ktoré tvorili skutkový základ rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností alebo rozhodnutia súdu o schválení dohody rodičov o rodičovských právach a povinnostiach. Pri rozhodovaní musí súd prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia, ako aj na právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom.

11. Inštitút zverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bol v slovenskom rodinnom práve zavedený zákonom č. 217/2010 Z. z., ktorým bol zmenený Zákon o rodine s účinnosťou od 01.07.2010. Striedavá osobná starostlivosť je inštitút, ktorý zohľadňuje práva oboch rodičov na výchovu maloletých detí, pričom zákonodarca bol toho názoru, že tento inštitút zabezpečí primeraný kontakt detí s obidvomi rodičmi, dôjde k redukcii traumatizácie detí a prispeje k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju detí.

12. Predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktoré musia byť kumulatívne splnené, sú jednoznačný záujem dieťaťa na zverení striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť oboch rodičov dieťa vychovávať, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa alebo súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Súd musí rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia, ako aj schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Musí dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov, jeho právo na udržiavanie pravidelného rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Právnu úpravu striedavej osobnej starostlivosti je možné aplikovať aj vtedy, ak jeden z rodičov blokuje snahu druhého rodiča o uzavretie dohody s tým, že s ňou nesúhlasí. Uvedený nesúhlas rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa.

13. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku ako i konania, ktoré mu predchádzalo mal za to, že okresný súd pri svojom rozhodovaní v prejednávanej veci vychádzal z uvedených kritérií a v konaní zisťoval predpoklady pre zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, a to spôsobilosť oboch rodičov maloleté deti vychovávať, záujem rodičov o osobnú starostlivosť o deti, ako aj otázku, či zverenie maloletých detí do striedavej starostlivosti oboch rodičov je v ich záujme. Dospel tak k záveru, že okresný súd zistil skutočný stav v miere potrebnej pre jeho rozhodnutie a vec správne posúdil i po právnej stránke keď návrh matky detí zamietol.

14. Odvolacie námietky matky detí boli odvolacím súdom vyhodnotené ako nedôvodné.

15. Matka detí v prvom rade v rámci „vád napadnutého rozsudku“ namietala nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia.

16. K uvedenému odvolací súd uvádza, že okresný súd v rozhodnutí uviedol na základe akých úvah dospel k svojmu záveru v kontexte všetkých vykonaných dôkazov. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 220 ods. 2 CSP.

17. Ďalej matka detí vytýkala súdu, že mal primárne skúmať prítomnosť zmeny pomerov vyžadovanej v ust. § 26 Zákona o rodine a jej intenzitu oproti pôvodnému stavu.

18. Podľa odvolacieho súdu sa okresný súd oboznámil s predchádzajúcim súdnym rozhodnutím, ktorým boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca a v ktorom konaní sa posudzovala aj možná otázka striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. V tomto smere preto sa aj zaoberal dôkazom a to znaleckým posudkom v ktorej súvislosti okolnosti, ktoré boli znalcom označené ako doporučené pre prípadný budúci stav porovnával so stavom súčasným. Správne potom konštatoval, že k zmene pomerov v danej veci nedošlo. Absentovala komunikácia medzi rodičmi a v tomto smere nezáujem podrobiť sa odbornému poradenstvu. Doposiaľ nie je skončené trestné konanie vedené proti matke. Chýbajúcou bola aj komunikácia matky so školou ohľadom maloletých detí.

19. Matka detí tiež namietala nevykonania ňou navrhovaného znaleckého dokazovania a nevyjadrenia sa k dôvodu pre ktorý nebolo vyhovené dôkaznému návrhu.

20. K uvedenému odvolací súd uvádza, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 158 ods. 1 CSP) a nie účastníkov. Je pravdou, že okresný súd neodôvodnil nevykonanie navrhnutého znaleckého dokazovania. Za preukázaného stavu ani odvolací súd nevidel dôvod k doplneniu dokazovania navrhovaným spôsobom. Vyjadrenia účastníkov konania a maloletých detí považoval za dostatočné pre zistenie skutočného stavu. Okrem toho riziká, ktoré uviedla znalkyňa v znaleckom posudku v predchádzajúcom súdnom rozhodnutí vo vzťahu k matke detí nepominuli. Táto je naďalej obžalovaná z trestných činov v súvislosti s prechovávaním psychotropných a omamných látok. A aj keď konanie nebolo skončené a platí prezumpcia nevinu je tu riziko spojené so spôsobom života v dôsledku čoho sa matka detí podrobuje testovaniu. Uvedenú prekážku videl aj kolízny opatrovník detí vo vyjadrení k odvolaniu, ktorý navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť.

21. Podľa odvolacieho súdu matka detí tvrdením, že žije usporiadane, omamné a psychotropné látky neužíva, má stabilitu zamestnania deklaruje skôr vlastný záujem, ktorý môže súvisieť aj s prebiehajúcim trestným konaním a neprihliada na záujem detí. Maloletý W. (vo veku 11 rokov) sa pri začatí konania pred kolíznym opatrovníkom (správa zo dňa 13.12.2022 - č.l. 30 spisu) vyjadril, že tak ako je to teraz, mu to vyhovuje, chce byť u ocina a k mamine chodiť na víkend. V priebehu konania však podľa vyjadrenia ÚSPVaR, referátu poradensko-psychologických služieb z 12.04.2023 (č.l. 86 spisu) konflikty medzi rodičmi a ich riešenie sporov negatívne ovplyvňuje prežívanie maloletého W., ktorý sa vyjadril, že by si prial, aby táto situácia už skončila a mal znovu svoj pokoj. Vyjadrenie maloletého O., ktorý chce bývať u mamy nemožno akceptovať. Dieťa v jeho veku (8 rokov) ešte nemôže podať spontánne, samostatné rozhodnutie. Z vyjadrenia otca detí, ktoré bolo potvrdené aj triednou učiteľkou tiež vyplynulo, že maloletý O. v čase osobnej starostlivosti u matky nebol pripravený na plnenie si školských povinností. Matka detí sa nezaujíma sa o školské výsledky detí, keď ju triedne učiteľky maloletých detí nepoznajú. Napokon aj samotná matka detí v odvolaní uznáva problémy v komunikácii s otcom detí od podania návrhu a preto aj táto okolnosť je prekážkou pre striedavú osobnú starostlivosť nakoľko jedným z predpokladov pre zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov je aj ich schopnosť komunikovať. Vzhľadom na uvedené by preto aj podľa odvolacieho súdu bola obava ako by vyššie uvedené skutočnosti ovplyvnili správanie detí a ich prospech. Za dôležitú preto v súčasnej dobe považuje stabilitu zázemia detí, ktoré im poskytuje otec.

22. Odvolacie námietky matky detí neboli preto podľa odvolacieho súdu za súčasného stavu spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil vrátane závislého výroku o trovách konania, pretože okresný súd správne aplikoval ustanovenie § 52 CMP.

23. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s § 57, § 58 ods. 1, § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko návrh na náhradu trov konania nebol podaný. Neboli zistené ani dôvody pre aplikáciu ust. § 55 CMP.

24. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa

odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).